



**УДРУЖЕЊЕ СИНДИКАТА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ**

Дечанска 14/VII, 11000 Београд, Tel: +381 11 333 5 267

Web-[www.usps.org.rs](http://www.usps.org.rs) , e-mail: [sindikat.penzionera@gmail.com](mailto:sindikat.penzionera@gmail.com)



# Е - ИНФОРМАТОР

Електронско гласило Удружења синдиката пензионера Србије. - Оснивач и издавач:

Удружење синдиката пензионера Београда - Број 65 - 1. 10. 2020. године. - Уређује

уредништво. Тел. редакције 062-8542-060 - **ВАНРЕДНО**



ПОШТОВАНИ-А

У ЧЕТВРТАК, 1. ОКТОБРА, ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ  
ДАНА СТАРИХ ОСОБА - БИЋЕМО НА ШТАНДУ НА ТРГУ  
РЕПУБЛИКЕ У БЕОГРАДУ, КОД СПОМЕНИКА КНЕЗУ  
МИХАИЛУ ОД 11 ДО 13 ЧАСОВА. РАЗГОВАРАМО СА  
ГРАЂАНИМА - ДОЋИТЕ!

ПРВИ ОКТОБАР - МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИХ ОСОБА

## Старост у Србији - понижени и увређени

Данас, на Међународни дан старих особа, нећемо се бавити анализама и осликавати стање какво јесте. То смо радили претходних месеци и година. Поред бројних анализа, захтева, тужби, жалби, ургенција, организовања протеста и притисака, нудили смо и решења, као и различите моделе решавања уочених проблема.

Одговора, бар позитивних, од стране надлежних институција и појединаца, није било. Бар није било одговора и ставова који би одговарали старијим грађанима и који би помогли у решавању њихових проблема.

Остали смо - понижени и увређени!

Данас, на овај светски дан посвећен старијим суграђанима, okreћемо нови лист. Позивамо грађане на јединство и солидарност. Јединство у проналажењу ургентних заједничких тачака на којима се мора деловати, и солидарност свих старих, старих и младих, пензионера и запослених, запослених и незапослених.

Солидарност - свих!

У заједничком интересу!

Зашто су важни - солидарност и јединство?

Зато што проблеми са којима се данас сусрећу грађани који су данас пензионери, сутра ће сачекати оне који су данас у радном односу. Проблеми са којима се данас сусрећу незапослени, већ сутра ће дочекати оне који ће постати технолошки вишак, и придружити се армији незапослених. Проблеми са којима се данас сусрећу пензионери - пољопривредници, већ сутра ће дочекати оне који се данас одлучују да се баве пољопривредом.

И тако редом... Сви смо у истом колу.

Покушавајући да парцијално решимо било шта, без солидарности са другима - нећемо уствари решити ништа, а потрошићемо огромну енергију.

Сви смо повезани невидљивим нитима, и ништа нећемо трајно побољшати ако у цео систем не уградимо разумевање, јединство и солидарност.

Морамо бити свесни, да не може пензионерима бити значајно боље, ако на првом месту запосленима не буде значајно боље. Не може ни запосленима бити значајно боље, ако се не промени Закон о раду и друга законска решења, којима би се запослени прогласили - људима - а не јефтином радном снагом.

Докле год капитализам који се спроводи у Србији од дефиниције "либерални капитализам" не буде добио назив "капитализам са људским ликом" или са људским духом, никоме неће бити боље, осим малобројних појединаца, који се богате на туђем раду. јефтином раду.

Зато данас говоримо само о две ствари - солидарност и јединство! Универзални рецепт који траје најмање двеста година, који је у пракси проверен више милиона пута, који кад год се примени, даје успех.

Код нас је солидарност видљива у ратним ситуацијама, у окупацијама, природним катастрофама, а последњи пример је био недавно, када су старије особе од 65 година биле закључане у својим становима и кућама. Када им је забрањено да излазе било где. Ни у продавницу, пијацу, дом здравља, код деце, да виде унукe, нигде.

Тада смо на делу видели солидарност између млађих и старијих. Млади су тада показали несебичну солидарност, храброст, енергичност. Били су помоћ и подршка старијима, често ризикујући и своје здравље. Били су неуморни и неустрашиви.

Време је да покажемо разумевање једних за друге, да покажемо разумевање и солидарност једних према другима и јединство у проналажењу решења и решавању проблема, који нас кроз временска раздобља живота, периодично очекују.

Зато, не чекајмо да нас проблеми сачекују у заседама које нам праве, пођимо им у сусрет, наоружани солидарношћу и јединством.

**Само две ствари - ЈЕДИНСТВО и СОЛИДАРНОСТ!**

**Љубиша Бабић**  
генерални секретар УСПС

---

**Међународни дан старијих особа**



1876

# Црвени крст Србије Red Cross of Serbia

Савремено друштво карактерише демографско старење, процене су да ће се број старијих у периоду од 2000. године до 2050 удвостручити и са 605 милиона порастати на 2 милијарде. Европа ће свакако бити најстарији континент са 33,6% старијих особа у укупној популацији, док ће у Србији 2050. године 32,3% становника бити старије од 60 година. Ове чињенице довеле су до тога је почело више да се говори о старењу не само као о проблему, већ као о изазову који се поставља пред владе, институције, академски и цивилни сектор, као и саме старије. Управо Међународни дан старијих особа 1. октобар представља могућност за покретање дијалога у друштву. Слоган овогодишње кампање је „Заузми став према предрасудама везаним за старење и старије особе” изабран је са циљем да се са једне стране скрене пажња јавности на постојање предрасуда и стереотипа везаним за старење и старије особе, а са друге да се промовише позитивна слика старења кроз примере добре праксе.

Савремено друштво карактерише глобализација, модерне технологије, развој науке, развој медицине АЛИ и опстанак клишеа, стереотипа и предрасуда везаних за старије. Ови и овакви ставови приказују старије особе као слабе и беспомоћне, као тешко покретљиве „чије је време прошло”, приказују их као мање вредне, као неспособне за рад, као особе које не могу да раде ефикасно и профитабилно, као физички и ментално споре. Старије особе се повезују са неким поремећајем или болешћу и с тим у вези често се посматрају као претња за здравствени систем. Посебно распортрањена предрасуда је и да су старије особе трошак за систем и економију, да оне ништа не доприносе буџету. Све ове чињенице су потпуно нетачне, али ипак опстају и доводе до немоућности изградње социјалне кохезије, стварајући уједно социјални зид међу генерацијама. Еџизам је широко прихваћен широм света и свуда око нас.

Морамо бити свесни да стереотипи и предрасуде спречавају социјалну инклузију старијих особа и могу да спрече старије особе да у потпуности учествују у друштвеним, политичким, економским, културним, духовним, грађанским и другим активностима. На овакав однос утичу и млади и сами старији. Млади могу да утичу на ове одлуке својим ставовима према старијим особама, или пак да стварају баријере у вези са социјалним укључивањем старих. Дешава се да се старије особе повлаче због оваквог става сматрајући управо да је њихово време прошло. Овај зачарани круг може се избећи разбијањем оваквих стереотипа и променом сопствених ставова о старијим људима.

Потребно је стално подизати свест јавности о доприносу старијих људи у друштву и њиховом значају. Потребно је "раскринкати" стереотипе да су старије особе, конзервативне, беспомоћне, болесне, да мање вреде, да су неспособне за рад. А да би се борили против стереотипа и предрасуда потребна нам је помоћ самих старијих зато:

Будите активни!

Упражњавајте здраве стилове живота и редовно контролишите своје здравље!

Образујте се, будите отворени за учење нових вештина!

Негујте своја пријатељства и стварајте нова!

Имајте позитиван став према старењу, истраживања су показала да особе које имају позитиван став према старењу дуже живе од оних са негативним ставом!

Током 1. октобра организације Црвеног крста Србије организоваће многобројне активности које ће бити усмерене на старије и сензибилизацију јавности на тему старења и старости. Придружите се и ви и „Заузмите став према предрасудама везаним за старење и старије особе”.

-----  
**МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ ОСОБА 2020.  
ГОДИНЕ**



## **ДА ЛИ ЈЕ ПАНДЕМИЈА ПРОМЕНИЛА ПОГЛЕД НА СТАРОСТ И СТАРЕЊЕ?**

Међународни дан старијих особа се у свету и код нас обележава 1. октобра, у складу са Резолуцијом 45/106 коју је прогласила Генерална скупштина Уједињених нација 14. децембра 1990. године, са циљем да се нагласи важност прилагођавања животног окружења потребама и способностима становника трећег доба. Након ове иницијативе, Генерална скупштина Уједињених нација је 1991. године, у складу са резолуцијом 46/91, усвојила принципе Уједињених нација који се односе на старије особе. На Светској скупштини о старењу 2002. године усвојен је Мадридски међународни акциони план за старење како би се одговорило на могућности и изазове старења становништва у 21. веку и промовисао развој друштва за све генерације.

Ове, 2020. године, обележава се 75. рођендан Уједињених нација и 30. рођендан Међународног дана старијих особа. Такође, 2020. годину је обележила пандемија ЦОВИД-19. Узимајући у обзир да је ризик за оболевање већи међу особама старије животне доби, јавноздравствене политике и програми су обухватили промотивне активности са циљем подизања свести о њиховим посебним потребама. Такође је важно препознати одговорност старијих особа према сопственом здрављу и њихову улогу у фазама спремности и реаговања на тренутну и будућу пандемију. Ова година је такође препозната као „Година медицинских сестара и бабица”. Међународни дан старијих особа наглашава улогу здравствених радника, посебно медицинских сестара у пружању здравствене заштите старијој популацији и позива на подизање капацитета како би се обезбедила боља подршка здравственом систему.

Међународни дан старијих особа промовише Декаду здравог старења (2020–2030) и разговор јавноздравствених професионалаца о пет стратешких циљева Глобалне стратегије и Акционог плана за старење и здравље. Глобална стратегија је добро интегрисана у све Циљеве одрживог развоја, а посебно у циљ 3: „Осигурати здрав живот и промовисати добробит свих у свим узрастима”.

**Циљеви Међународног дана старијих особа 2020:**

1. Упознати стручну и општу јавност о стратешким циљевима Декаде активног старења.
2. Изградити платформу за иновације и промене, која ће омогућити повезивање људи и размену идеја.
3. Поддржати земље у планирању и реализацији активности, на начин да ће свакој земљи стајати на располагању вештине и алати који ће омогућити креирање политике здравог старења.
4. Располагати квалитетнијим подацима о здравом старењу на глобалном нивоу.
5. Подизање свести о посебним здравственим потребама старијих особа, њиховом доприносу сопственом здрављу и функционисању друштва у којима живе.
6. Подизање свести о значају здравствених радника и сарадника у пружању здравствене заштите старијим особама, са посебним освртом на професију медицинских сестара.
7. Изнети предлоге за смањење неједнакости у здрављу старијих особа међу развијеним земљама и земљама у развоју.
8. Повећати разумевање утицаја пандемије КОВИД-19 на старије особе, здравствену политику и систем здравствене заштите.

ИЗВОР: ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

-----  
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА

## Данас се обележава Међународни дан старијих особа



Поводом Међународног дана старијих особа директорка Канцеларије за људска и мањинска права Сузана Пауновић поручила је да процес демографског старења и повећан број

старијих особа увећава потребу да се одговори на специфичне изазове у поштовању њихових људских права, а чињеница је да ни на међународном ни на европском нивоу не постоји документ, односно конвенција, који се искључиво односи на старије особе. Међутим, како се демографска слика у свету мења и како старије особе постају већинско становништво, у фокус долазе бројни и разноврсни проблеми са којима се ова популација суочава. Процес демографског старења присутан је и у Републици Србији, па је у укупној популацији становништва, све већи удео старијих особа и износи 17,40% од укупне популације, а од тог броја удео старијих од 80 година износи 5,1%, а старијих од 65 година 18%. Оно по чему Србија одступа је очекивана дужина живота за особе од 65 година и старије, која у Србији износи 16,9 година за жене и 14,3 за мушкарце, док је у ЕУ у просеку 21,3 за жене и 17,9 за мушкарце. Оваква слика намеће изазове за социјалну и здравствену заштиту, као и за пензиони систем.

Међу старијим лицима распрострањено је сиромаштво и социјална искљученост, а услови становања и структура потрошње лошији су у поређењу са осталом популацијом. Ризик од сиромаштва и социјалне искључености у Србији износи 43,4% за млађе од 65 година и 35,7% за старије, а у ЕУ 25,9 односно 18,2%. И док животни век и квалитет живота старијих расте у свим развијеним земљама, у нашој свака десета стара особа живи испод границе сиромаштва, више од 11.000 особа старијих од 65 година прима социјалну помоћ, а готово пола милиона старих особа у нашој земљи имају минималну пензију.

У циљу унапређења положаја старијих особа неопходно је обезбедити адекватну здравствену заштиту, посебно старијима из руралних средина, женама и особама са инвалидитетом. Услуге у резиденцијалним установама треба да буду усмерене сходно индивидуалним потребама корисника, а не организационим потребама пружалаца услуга. Постоји доста механизма којима би држава, преко здравствених и социјалих установа, могла да интервенише у оквиру својих јавних политика, како би се унапредио положај овеосетљиве друштвене групе. Један од њих је и доношење посебног закона о заштити права пацијената у коме би биле садржане антидискриминационе клаузуле, укључујући и оне које се односе на старосно доба.

Највећи изазов за старије особе у Републици Србији када су у питању њихова људска права су: дискриминација, сиромаштво,



насиље и злостављање и недостатак специфичних мера и услуга. То је и разлог што су старије особе препознате као једна од осетљивих друштвених група у Стратегији превенције и заштите од дискриминације и пратећем акционом плану коју је Влада Република Србије усвојила за период до 2018. године.

Акционим планом предвиђено је, између осталог, иницирање рада на припреми „крвног“ закона који би се односио на старије особе, као и унапређивање нормативног оквира кривично-правне заштите старијих особа од насиља у породици, кроз редефинисање бића кривичног дела насиља у породици којим би се квалификованим обликом насиља сматрало и дело насиља извршено према старијој и/или немоћној особи.

Неопходно је, такође, креирање политика које унапређују међугенерациску солидарност и спречавају дискриминацију и маргинализацију старијих особа. Свако демократско друштво, као и оно које то жели да постане, не сме занемарити допринос својих старијих суграђана и суграђанки у прошлости али ни тај драгоцен потенцијал огромног искуства и знања за будућност. Заштита старијих особа од насиља као и адекватно кажњавање насилника представљају имепратив друштвене одговорности сваке државе. Да бисмо унапредили положај старијих особа али и осталих осетљивих друштвених група, неопходно је да се принцип поштовања различитости, толеранције и ненасиља додатно приближи грађанима, а посебно је важно да он постане модел понашања и деловања младих људи, јер само тако можемо постати истински модерно и демократско друштво.

Међународни дан старијих особа се у свету и код нас обележава 1. октобра, у складу са Резолуцијом 45/106 коју је прогласила Генерална Скупштина УН 14. децембра 1990, са циљем да се нагласи важност осигуравања животног окружења које се може прилагодити потребама и способностима становника трећег доба.

АКТУЕЛНО

# Неједнакост Србију сврстава међу прве у Европи



***Милорад Весић, новинар Al Jazeera пише о растућој неједнакости. У нашој земљи долази до све већег раслојавања – и социјалног и економског. Србија је зато сада међу прве три земље Европе по неједнакости***

- Пола милиона грађана Србије не може да задовољи основне животне потребе.
- Више од 200.000 људи старијих од 65 година не прима пензију.
- Двоје од пет становника Србије, старих између 15 и 64 године, нема посао.
- Петина најбогатијих зарађује 20 пута више од петине најсиромашнијих.
- Сваки четврти је у ризику од сиромаштва.

Ово су само неки од показатеља социјалне неједнакости у Србији. Како пише Милорад Весић, у овој дисциплини Србија заузима једно од прва три места у Европи.

## **Држава узима једнако свима – неједнакост расте**

Михаил Арандаренко, професор Економског факултета у Београду сматра да је последњи покушај да се смањи неједнакост био пре неколико година. Тада су, током фискалне консолидације, смањиване највеће пензије и плате у јавном сектору.

Овогодишњи примери када је свим пензионерима током пандемије уплаћена иста [једнократна помоћ](#), укључујући и оне са највишим примањима или када су сви пунолетни грађани, без обзира на материјални статус, добили по 100 евра из буџета, указују да се ствари враћају на старо.

Како даје, држава најчешће тако и узима – једнако. Парадокс је што та једнакост у давању и узимању повећава неједнакост. Као један од примера, економисти наводе порез на зараде, који је исти за све (10 одсто), без обзира на висину примања.

“Друге модерне земље имају прогресивно опорезивање, па стопе пореза расту тако да сразмерно више оптерете грађане са вишим дохотком”, каже за Ал Јазееру професор Арандаренко.

“Други проблем је велико учешће посредних пореза, односно учешће акциза и ПДВ-а у приходима буџета. Оно у Србији износи више од 50 одсто, док је тај просек за Европску унију негде око трећине. Проблем са овим порезима је у томе што су регресивни, односно што сразмерно више оптерећују сиромашне. Сиромашни троше већи део свог дохотка (често и више од 100 одсто кроз задуживање) у односу на богатије грађане који део непотрошене зараде могу да оставе на штедњу, па да кроз камату остваре додатни приход”, објашњава Арандаренко.

## **Редовне пензије финансирају и они који их никад неће имати**

Такви порези у одређеној мери појачавају и неједнакост међу најстаријим становништвом.

“У Србији се део новца који недостаје пензионом фонду, дотира из буџета, који се највећим делом пуни из посредних пореза, попут акциза и ПДВ-а. То значи да редовне пензије индиректно финансирају и они који никад неће имати пензију. На пример, пољопривредник који има 70 година и нема пензију, мора да купи гориво за трактор да би могао да оде на њиву. Кад плати акцизу тиме практично дотира пензионера који већ има пензију која му је довољна за живот.”

Раслојавање је започело деведесетих година прошлог века, током ратова и санкција, када је већина осиромашила, а мањи део стекао богатство, а наставило се почетком прошле деценије, када је заправо почела транзиција привреде у Србији.

Арандаренко подсећа да је садашњи порески систем Србије креиран почетком XXI века под изразитим утицајем тада доминантне неолибералне идеологије.

“У пореску реформу ушло се са логиком да осиромашена Србија, са разореним административним капацитетима, треба да се ослони на једноставне порезе које је лако прикупити и који имају најширу могућу пореску основу.” Време је, сматра, да се преиспита тај модел.

## **Нема социјалних пензија Неадекватна социјална помоћ**

Проф. Гордана Матковић, програмска директорка Центра за социјалне политике, указује на чињеницу да Србија нема неке важне социјалне инструменте попут многих земаља Европске уније.

“На пример, нема социјалних пензија, тих посебних давања за старије који су остали без пензије, па и то доприноси неједнакости.”

- В: [Могућност увођења социјалне пензије у Србији](#)

Додатни проблем је и доступност социјалне помоћи најугроженијим категоријама становништва, али и висина те помоћи у односу на просечну и минималну плату. Наиме, социјална помоћ је око 8.500 динара (око 70 евра), минимална зарада око 30.000 динара (250 евра), а просечна (у јуну ове године) 59.740 динара (око 507 евра).

“Ти износи социјалне помоћи су ниски и сасвим сигурно има разлога за повећање тих давања најсиромашнијима. Међутим, ту су проблем и ниска просечна и минимална зарада. Тешко је давати значајније већу

социјалну помоћ, ако се онда готово не види разлика између оних који је примају и оних који раде за минималац.”

“Многи грађани, нарочито они најстарији, не могу да добију социјалну помоћ, јер имају неку имовину већу од минималне. На пример, имају неку земљу, коју више не могу да обрађују, али ни да рентирају. Због тога не могу да остваре право на помоћ”, објашњава Матковић за Ал Јазееру.

Каже да је могуће олабавити те имовинске услове, али и повећати износе социјалне помоћи у односу на оно што је потребно да људи задовоље неке елементарне потребе.

## Територијална неједнакост

Неједнакост је и територијална. Свега двадесетак од 170 општина и градова у Србији има просечну зараду већу од републичког просека. Међу њима је чак 12 београдских општина и Нови Сад. Више од две трећине општина и градова има стопу сиромаштва већу од просечне.

- В: Београд има највећу запосленост и највеће плате

“Вероватноћа да ће становник руралног подручја бити у групама са слабијом зарадом, на пример у доњих 20 или 40 одсто, више је него двоструко већа у односу на становнике урбаних подручја. Премда нама то изгледа ‘нормално’, приметно је да у ЕУ такве разлике или не постоје уопште, или су значајно мање”, иситче проф. Арандаренко. Део објашњења крије се у чињеници да се већина људи који живе у селу бави пољопривредом, али нису формално запослени, немају редовне ни високе новчане приходе.

“Многи људи раде само сезонске послове или раде на свом имању које може да буде веома мало и да им омогућава тек да преживе. Такви људи се називају помажући чланови домаћинства и они се рачунају као запослени. Њих је око пет одсто од укупне запослености, док их је у земљама ЕУ десет пута мање”, објашњава Арандаренко.

Многи од њих, када остаре и више не могу да раде, немају готово никакве приходе. Међутим, пошто поседују земљу (коју не могу да обрађују више), немају ни право на социјалну помоћ.

И укупна запосленост у Србији још увек релативно ниска, нарочито у поређењу са просеком ЕУ.

- В: Петина младих зарађује мање од минималца

## Могућа решења за смањење неједнакости

“Једно решење је поспешити раст запослености”, каже проф. Арандаренко.

“То може да буде повезано са другим решењем – променом структуре пореза и доприноса на начин да се олакша формално запошљавање људима са нижим приходима и квалификацијама. Рецимо, један од предлога је и увођење пореских ослобођења за издржаване чланове домаћинства. То је тековина XX века. Да се део зараде ослобађа пореза уколико запослени има и чланове породице које издржава.” Као трећи аспект где су могуће промене наводи комплекс социјалних накнада.

“У Србији су чак недавно смањене и накнаде за незапослене. Социјална помоћ се одређује само према трошковима живота. То значи да реално та помоћ у односу на плате или пензије пада”, упозорава.

И професорка Матковић сматра да има простора да се другачије дефинишу услови за примање социјалне помоћи и дечјег додатка, како би се смањила неједнакост.

Многи економисти сматрају да је на дужи рок потребно ојачати владавину права и борбу против корупције. Такође, потребно је повећати улагања у здравство и образовање. Без тога, пише Милорад Весић, нема озбиљног економског развоја, а самим тим ни значајнијег напретка у смањењу неједнакости.

*Извор: ПЕНЗИН, [Al Jazeera Balkans](#)*

*Фотографија: [Mika](#) sa [Unsplash](#)*

---

## МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИХ 1. октобар

**Међународни дан старијих особа је посебан дан за старије особе широм света**

Међународни дан старијих особа се у свету и код нас обележава 1. октобра са циљем да се нагласи колико је важно прилагодити окружење у коме живимо потребама и способностима становника трећег доба. Старење популације данас представља један од највећих успеха

човечанства али и један од највећих јавноздравствених изазова. Неопходно је истаћи да је удео особа старијих од 60 година у порасту и да се тај тренд наставља са једне стране услед опадајуће стопе наталитета, а са друге стране услед повећања дужине животног века. Необраћање пажње на старије особе значи да се не обраћа пажња на 20 посто светске популације до 2030. године, када ће бити више људи старијих од 60 година него деце млађе од 10 година, при чему ће те брзе промене у старосној структури пре свега захватити земље у развоју. Обележавање Међународног дана старијих особа има за циљ да укаже јавности да је уважавање демографских трендова и социјална инклузија старијих особа од пресудне важности за креирање одрживе урбане средине која промовише једнакост, благостање и просперитет заједнички за све грађане.

-----  
ЗДРАВЉЕ - ИЗВОР ПЕНЗИН

## Да ли је рано пензионисање лоше за мозак?



***Рано пензионисање, иако има очигледне позитивне ефекте, може имати и***

## **негативне последице. Најважнија је та да оно лоше утиче на мозак**

Људи који рано оду у пензију пате од убрзаног когнитивног опадања, чак могу да развију деменцију. Ово је закључак новог економског истраживања које сам спровео у сарадњи са својим докторантом Аланом Аделманом.

Да бисмо утврдили тај налаз, испитали смо утицаје пензијског модела у кинеским сеоским срединама који је ова земља увела 2009. године. Људима који су отишли у пензију након званичне границе за пензионисање од 60 година, овај модел је обезбедио стабилан приход. Открили смо да су људи који су учествовали у програму и отишли у пензију током годину или две дана, доживели когнитивни пад једнак паду опште интелигенције од 1,7 одсто код свеукупног становништва. Овај пад је отприлике једнак три IQ поена.

Он би могао да отежа особи да се придржава распореда узимања лекова или да јој отежа финансијско планирање. Највећи негативни ефекат показао се у “одложеном присећању”. Одложено присећање мери способност особе да се сети нечега што је поменуто неколико минута раније. Неуролошка истраживања повезују проблеме у овој области са раном фазом деменције.

### **Зашто је то важно?**

Когнитивни пад значи да особа има проблема са памћењем, учењем нових ствари, концентрацијом или доношењем одлука које утичу на њен свакодневни живот. Иако се чини да је одређени степен когнитивног пада неизбежни пратилац старења, убрзан пад може имати озбиљне негативне последице на нечији живот.

Боље разумевање узрока овога има веома значајне финансијске последице. Когнитивне вештине – ментални процеси прикупљања и обраде података како би се решили проблеми, прилагођавање различитим ситуацијама и учење из искуства – пресудне су код доношења одлука. Оне утичу на способност појединца да обрађује информације и повезане су са већом зарадом и бољим квалитетом живота.



Рано пензионисање и мање или нимало радног стажа може донети велике користи, као што су смањен стрес, боља исхрана и више сна. Али како смо открили, оно такође има нежељене негативне ефекте, попут мање друштвених активности и мање временаведеног у изазивању ума. Ови негативни ефекти су далеко надмашили позитивне.

Пензиони модели, попут 401 (к) у Америци и сличних модела у другим земљама, обично се уводе како би се осигурала добробит старијих особа. Међутим, наша истраживања сугеришу да их треба пажљиво осмислити како би се избегле озбиљне нежељене штетне последице. Када људи размишљају о пензији, требало би да упореде користи са значајним лошим странама изнаднег недостатка менталне активности. Дobar начин да се побољшају ови утицаји јесте да особа остане ангажована у друштвеним активностима и да настави да користи мозак на исти начин као и док је радила.

## **Шта још увек није познато?**

Будући да користимо податке и пензијски модел из Кине, механизми како пензионисање изазива когнитивни пад могли би бити специфични за тај контекст и не морају бити применљиви на људе у другим земљама. На пример, културне разлике или друге социјалне политике и праксе које могу обезбедити подршку особама у старости могу ублажити неке негативне ефекте које смо забележили у руралним областима Кине, а који настају због повећање социјалне изолације и смањених менталних активности.

Стога не можемо дефинитивно рећи да ће се наши налази пресликати и на друге земље. Тражимо податке из пензионих модела других земаља, као што је Индија, да бисмо видели да ли су ефекти слични или, ако се разликују, на који начин се разликују.

**Пламен Николов, економиста  
доцент на Државном универзитету Њујорк за [The Conversation](#)**

*Извор:* [The Conversation](#)

*Фотографија:* [Artem Labunsky](#) са [Unsplash](#)

## Уради како осећаш

Није тако ретко да неко своја осећања повезује са својим „правим Ја”. Када је таква особа у дилеми, у унутрашњем конфликту, тако да треба да нешто одлучи, она даје предност оном делу себе који нешто осећа.

Добронамерно саветује друге: „Учини како осећаш и никада нећеш погрешити!” Исту такву поруку можемо да прочитамо и у неким књигама које се баве духовношћу и људским растом и развојем. Да ли је такав савет увек добар – да ли су осећања заиста увек израз некаквог нашег правога Ја?

Један од разлога за такво уверење је то што смо сви ми, у најранијем детињству научили да верујемо ономе што у телу осећамо. Када у телу осетимо непријатност то разумемо као знак да нам нешто недостаје. На пример, када смо жедни знамо да нам недостаје течности, а када смо гладни да нам недостаје хране. Да можемо да верујемо томе што осећамо потврђује то што када се напојимо или нахранимо, не само да нестаје непријатност, већ наступа пријатност.

У телу не осећамо само сензације или осете, већ и емоције, осећања. За разлику од осета који настају надражајем неког нашег чула, осећања нису телесне већ су психичке појаве. Осећања су резултат наше процене да је нека ситуација веома важна, а њихова функција је да нас припреме за дату ситуацију. Како процес обраде информација који претходи емоцији може да буде тачан или погрешан, тако и резултирајућа емоција није увек исправна. Сви знамо да страх, на пример, може да буде оправдан и рационалан или може да буде неоправдан и због тога ирационалан.

Бројни су филозофи који су супротстављали разум и емоције, сматрајући да увек треба поступати разумно. Емоционално је било изједначено са ирационалним. Сматрало се да су емоције нешто што је ирационално и тражен је начин на који би разум могао да заузда и укроти ирационална осећања.

Заступници идеје „Уради како осећаш” такође супротстављају разум и осећања, али, тако што дају предност осећањима. Када разум говори једно, а осећања друго, сматрају да увек треба послушати своје емоције, нарочито ако су оне резултат рада интуиције.

Емоционално писмени људи не супротстављају разум и осећања јер знају да је свако осећање резултат процене ситуације и да та процена може да буде разумна или неразумна. Зато преиспитују своја осећања, проверавајући логику процене на којој су заснована, а како би разлучили рационална осећања од нерационалних.

Није потребно набрајати примере из којих је јасно да ће особа која увек поступа у складу са тим како се осећа себе доводити у велике невоље. Ми људи смо комплексна бића и најбоље је када се наше психичке функције договарају и сарађују. Рационална осећања су та која треба слушати, а ирационална треба игнорисати.

Извор: [Зоран Миливојевић, Политика](#)

## ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Поштовани,

Морам да признам да сам љута, после прочитаног обраћања пензионерима. Љута сам на себе, на све пензионере, јер захваљујући нама ови избори су имали овакав резултат какав имају. Ја бих, опростите, закључила да је већина пензионера задовољна висином своје пензије и својим стандардом!

Ко треба да се бори за нас? Може ли господин Кркобабић да се смени са положаја на коме се одавно налази? Њему је добро и зашто би се борио за тамо неке пензионере који живе испод нивоа сваке беде.

Стално кукамо због умањења пензија у претходном периоду, а шта је конкретно учињено да се то исправи. Ако је немогуће исправити ту неуставну одлуку Владе, треба отворено гласно и јасно рећи да живимо у држави за коју се и не може рећи да је то, јер право и правда не постоје.

Постоји ли начин да се просечна пензија изједначи са потрошачком корпом, да се врате одузети износи пензија, да се ПИО фонду врати имовина, која му је припадала? Ако за то нема могућности, ако се не можемо изорити за та нака своја елементарна права, не треба ни да постојимо, ако Кркобабић треба да одлучује о нашој судбини, значи да и не заслужујемо никакву пажњу и поштовање.

С поштовањем и надом да нећемо дозволити даља понижења и иживљавања неодговорне власти!

Лепа Бежанић

### **Молимо Вас да прочитате ово писмо или боље рећи, вапај, најсиромашнијег дела пензионера**

Пре свега, морамо почети писмо следећим питањима:

1. Да ли надлежни у овој држави знају колико пензионера прима пензију до 15000 динара и од 15000 до 30000 динара?
2. Да ли се може живети 30 дана са пензијом од 10000, 11000, 12000... динара?
3. Колико ће пензионери са 10000 динара примати пензију у 2021. години (ми рачунамо 10590 динара) а колико ће пензионер чија је сада пензија нпр. 80000 динара(84720 динара)? Поставља се питање да ли ће пензионер са 10590 динара моћи преживети месец. Да ли је ово правично? Пензионер са 10,15 и 20 хиљада динара и даље неће моћи да преживи месец док ће пензионери са 80, 90 хиљада динара имати да се разбацује.
4. Зашто се код обрачуна пензија не узме као код зарада, неки минимални износ од барем 30000 динара? Сви ови пензионери су радни век одрадили у разним фирмама(неким мање неким више успешним), на различито вреднованим радним местима, при чему они никако не могу бити криви за то што су се накарадном приватизацијом гасиле фирме и што старији радници нису успели да доврше радни стаж, јер их нико нигде није хтео примити како би засновали радни однос, због година, истрошености и болести. Цео ради век су примали

најниже плате и сада се довијају на разне начине како би допунили кућни удет. Неки сакупљају пластичну амбалажу копајући по контејнерима.

Оваквих пензионера је заиста много.

5. Заборављате и пољопривредне пензионере, чија је пензија 12000 динара. То су стара домаћинства, ови људи су некада радили у пољима, читав радни век су провели на њивама и по киши и по сунцу. Производили су храну за целу Србију и у најтежим временима 90-их година помогли да преживимо и пребродимо економску кризу, инфлације и распад Југославије. Срамота је што данас ти паори примају 12000 динара. Зар не можемо некако помоћи и овим пензионерима?

Апелујемо и предлажемо да се сва средства намењена повећању пензија, усмере на најниже пензије. То значи повећати пензије само пензионерима са примањима до 30000 динара, јер ће се тако пре достићи нека минимална, загарантована зарада.

Са досадашњим темпом повећања нећемо никада достићи вредност потрошачке корпе и висину најављене просечне пензије до 2025. године у износу од 430 евра.

Верујемо да ћете нам јавно одговорити једним кратким објашњењем на наша горе наведена питања и предлог, јер ћете само тако показати да сте стрпљиво прочитали и разумели наше наводе и предлоге.

У Новом Бечеју, 2020. године

Група пензионера

---

## **ПРИЈАТЕЉИ СИНДИКАТА**

### **ОГЛАСИ**

**ДИРЕКТНА ПОНУДА ПРОИЗВОЂАЧА:  
ПРИЈАВЕ НА ДОЛЕ НАВЕДЕНЕ ТЕЛЕФОНЕ**



Radnička 17, Nova Pazova, PIB 108798483

[Tel:022/322-203](tel:022/322-203); [069/10-676-05](tel:069/10-676-05)

Ponuda paketa suhomesnate robe naše proizvodnje. Paket od 5kg cena 3200.00 din, paket od 8kg 3000.00 din. Plaćanje u 2 dvomesečne rate na po 30 dana po administrativnoj zabrani.

Paket 1. 5 kg količina

čajna kobasica 0.90 kg

dimljeni vrat 0.85 kg

dimljea pečenica 0.85 kg

Šunka u omotu mini 1.20 kg

Viršla vakuum 1.20 kg

paket težine 5.00 kg

cena paketa 3,200.00

Paket 2. 8 kg

alpska mini 1.20 kg

hamburška slanina 0.81 kg

pil.extra salamica 1.60 kg

extra salamica 1.60 kg

narodna kobasica 1.60 kg

viršla vakuum 0.80 kg

pašteta u crevu 0.39 kg

paket težine 8.00 kg

cena paketa 3,000.00

MILAN ŠTRBAC

---

ПИБ:112035931  
МБР:



+381 69 2442 353; [upsgornjatrepcina@gmail.com](mailto:upsgornjatrepcina@gmail.com); Горња Трепча бб; 32215 Горња Трепча

Поштовани,

Обраћам Вам се у име Удружења приватних станодаваца у Горњој Трепчи, које жели да сарађује са члановима Вашег Удружења, ради организовања заједничких одмора, спортско - рекреативних и културних манифестација.

УПСГТ располаже са 522 лежајева распоређених на следећи начин:

1. Собе са заједничком купатилом, \*, цена од 650 динара.
2. Собе са заједничким купатилом, \*\*, цена 750 динара.
3. Собе са сопственим купатилом, \*, цена 850 динара.
4. Собе са сопственим купатилом, \*\*, цена 1000 динара.

Свим гостима је на располагању заједничка кухиња у објектима, али им такође можемо понудити обедовање у ресторанима и где би наши гости имали попуст.

Цена три obroka у ресторану је 900 динара.

Цена два obroka у ресторанима је 550/700 динара.

## **О бањи**

Бања Горња Трепча, позната и под именом Атомска бања налази се у централном делу Србије, у северном делу Чачанско-краљевачке котлине, на надморској висини од 460 м, окружена је планинама Вујан и Буковик. Шумски пејзажи местимично су испресецани пропланцима који су у пролеће прекривени разнобојним цветним ћилимима. Ваздух је овде, чист, планински, а тишина и мир величанствени. У врелим летњим месецима, када у равничарским пределима владају велике жеге, овде је температура нижа за неколико степени, а ноћи су врло пријатне и свеже. Узевши у обзир повољне климатске чиниоце и нетакнуту природу у којој је Бања смештена, може се рећи да је идеално место за боравак сваког човека свакодневно изложеног стресу и штетним утицајима из ваздуха, воде, хране. Повратак природи је

исконска тежња све већег броја људи, а овај еколошки бисер, пружа могућност њеног остварења.

ПИБ:112035931

МБР:

28304404



+381 69 2442 353; [upsgornjatrepcina@gmail.com](mailto:upsgornjatrepcina@gmail.com); Горња Трeпчa бб; 32215 Горња Трeпчa

У Горњој Трeпчи постоје три извора лековите воде. Температура воде је од 28-31°C и у себи између осталих елемената (магнезијум, калцијум, натријум, калијум) садржи и радиоактивне елементе уран, радон и радијум. Захваљујући управо присуству ових различитих елемената бања је и добила назив „атомска“. Воде Горње Трeпчe спадају у највише проучаване у Србији. Концентрације микроелемената, макроелемената као и радиоактивних елемената, као и њихови међусобни односи дају јој специфично лековито дејство, посебно на нервна и мишићна ткива.

Ефикасности рехабилитације коју нуди ова установа потврђена је клиничким студијама које су спроведене у предходним годинама и у које су укључени пацијенти оболели од Мултипле склерозе и реуматских болести. У Горњој Трeпчи терапија се обавља пијењем воде и купањем. Вишедневна терапија купањем траје 20-30 минута. Утврђено је да на тај начин долази до стабилизације шећера у крви код дијабетичара. Бањска вода и пелоид користе се за лечење мултиплекс склерозе, церебралне парализе, реуматизма и гастритиса.

### **Бањске терапије**

- Купање у базену 370 дин.
- Купање у кади 420 дин.
- Подводна масажа 710 дин.
- Пасивно купање у хабард кади 550 дин.
- Бисерна када 630 дин.

### **Електро терапије**

- Ласер 350 дин.
- Електростимулација 250 дин.
- Интерферентне струје 250 дин.
- Електрофореза 215 дин.

### **Напомена:**

- \* Приказане цене смештаја су подложне корекцији у зависности од термина боравка у бањи као и броја корисника;
- \* Цене бањских терепија наведене су из ценовника за годину 2020;
- \* Терапије које нису наведене можете пронаћи на сајт [www.atomskabanjagornjatrepc.rs](http://www.atomskabanjagornjatrepc.rs).

ПИБ: 112035931  
МБР:  
28304404



+381 69 2442 353; [upsgornjatrepc@gmail.com](mailto:upsgornjatrepc@gmail.com); Горња Трепча бб; 32215 Горња Трепча

### **Туристичке атракције**

За наше госте организујемо излете до манастира Вујан, манастира Браћевшница, манастира Српске свете горе – манастире Овчарско кабларске клисуре, Језеру Међувршје, Книћког језера и културно историјским споменицима Чачка и Горњег Милановца.

Организујемо посете манифестацијама које се одржавају у околини:

- Летњи дани културе;
- “Плодови Западног Поморавља”;
- “Бунгуријада“;
- “Купусијада”;
- „Златни котлић Чачка“;
- “Сомијада”;
- “Питијада“;
- Бицикличка трка “Чачак Цласиц <стронг> “;
- Моравска регата;
- Овчарско-Кабларска регата;
- Драгачевски сабора трубача – Гуча фестивал;
- Сабор фрулаша Србије “Ој Мораво “ Прислоница.

Председница УПСГТ Кристина Миленовић.

+381 69 2442 353



За више информација посетите наш сајт: [www usps.org.rs](http://www.usps.org.rs)  
Информације можете добити и на телефоне:  
Тел. 011-333-5267. 062-85-42-060 061-266-9-073  
Ваша писма, коментаре и предлоге објавићемо у наредном броју.

Канцеларија УСПС у Дечанској 14, од 1. 10. радиће са чланством и странкама четвртком од 10 до 13 часова.

-----

Огласни простор у Информатору могу користити чланови, пријатељи, симпатизери синдиката, као и други заинтересовани, на следећи начин:

- за мале огласе, без слике, до 50 речи, уплатите на наш рачун чланарину од 550 динара и он ће изаћи у два наредна броја.

- За веће огласе са сликом, на једној страни - уплатом чланарине у износу од 1.100 динара.

- Огласи који заузимају простор од две стране, уплатом чланарине у износу од 1.500 динара.

- Уплата се врши на рачун 200-2696220101862-17. Банка Поштанска штедионица.

Огласе урадити у ворду и послати мејлом на [sindik.penzionera@gmail.com](mailto:sindik.penzionera@gmail.com).

Ваш оглас ће бити објављен у два наредна броја.

Могуће је извршити и објављивање огласа у више издања, под истим условима.

Огласни простор можете користити и на нашем сајту у виду постављања логотипа или комплетног огласа - по посебном договору.

Секретаријат УСПС